

กลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

Strategies For Creating A Professional Learning Community of Sanmahaphon

Subdistrict Municipality School, Maetang District, Chiangmai Province

วรัญญารณ มงคล¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพรรดิ วิชาอักษรวิทย์² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนา หมั่นแจ่ม³

Warunyaporn Mongkol¹ Asst. Prof. Dr.Chakparun Wichaakkharawit² Asst. Prof. Dr.Samnao Muenjaem³

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 2) สร้างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 3) ประเมินผลกลยุทธ์ การสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรได้แก่ผู้บริหาร ครู โรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 29 คน กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบล สันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .53)
2. สร้างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) SWOT Analysis 2) วิสัยทัศน์ 3) พันธกิจ 4) เป้าประสงค์ 5) กลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก 5 ด้าน กลยุทธ์รอง 12 ด้าน
3. ประเมินผลกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้มีส่วนได้เสียและผู้ทรงคุณวุฒิ มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลยุทธ์

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹Master of Education in Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^{2,3}Course teacher in Master Education in Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ: อีเมลล์: วรัญญารณ มงคล, mwarunyaporn@gmail.com

รับเมื่อ 30 มีนาคม 2567 แก้ไข 28 พฤษภาคม 2567 ตอรับ 29 พฤษภาคม 2567

ABSTRACT

Strategy for creating a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province The objectives are 1) to study the problems and needs in creating a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province 2) to create strategies Creating a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province 3) To evaluate the strategy for creating a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province. The population consisted of administrators and teachers of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, totaling 29 people. The tools used to collect data included questionnaires, group discussion recording forms and strategy evaluation form. Quantitative data were analyzed with ready – made computer programs using statistics, percentages, averages, and standard deviations. Qualitative data were analyzed using content analysis and writing descriptive narratives.

The results of the research can be summarized as follows.

1. Problems and needs Create a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province Overall, it was found that there were problems at a high level ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .53).

2. Create a strategy for creating a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, consisting of 1) SWOT Analysis 2) Vision 3) Mission 4) Objectives 5) Strategy, which consists of 5 main strategies. 12 – sided secondary strategy.

3. Evaluate the strategy for creating a professional learning community of San Mahaphon Subdistrict Municipality School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province. By stakeholders and experts There are results of evaluating suitability and feasibility. at the highest level.

Keywords: Professional Learning Community, Strategies

ภูมิหลัง

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มีความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นวิชาชีพชั้นสูง จำเป็นต้องมีเครื่องมือในการดำรงชีวิตและการทำหน้าที่เป็นครูวิชาชีพ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยต้องเปลี่ยนบทบาท จากการเป็น “ครูสอน”(Teacher) มาเป็น “โค้ช” (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Learning facilitator) และสามารถสร้างแรงบันดาลใจ ความท้าทาย ความสนุกในการเรียนให้แก่ศิษย์ ดังนั้นหน่วยงานพัฒนาวิชาชีพครูของไทยจึงได้ร่วมกันขับเคลื่อน ให้มีเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษาในหลายวิธีการโดยเฉพาะการรวมตัวกัน เพื่อให้ครูสามารถเพิ่มสมรรถนะในการทำงานไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้บรรลุเป้าหมายของมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติ 2561 ซึ่งมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ที่แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป สนับสนุนแนวคิดของ (บุญชอบ จันทาพูน, 2561, หน้า 56) ซึ่งกล่าวว่า เป็นการอยู่ร่วมกันเพื่อลดความอ้างว้างของครู

ในการทำงานร่วมกันและปรับปรุงแก้ไขงานวิชาการของโรงเรียน หรือผลการเรียนของนักเรียน โดยเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 133) มองว่า ผู้เรียนเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่า “ศิษย์ของฉัน” สอดคล้องกับแนวคิดของ (Senge, 1990, p. 101) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องสร้างให้เกิด “ครูเพื่อศิษย์” อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เริ่มต้นจากครูต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ “การไม่เรียนรู้ของครูเป็นสิ่งที่จำเป็น” ทั้งนี้การรวมตัวเพื่อการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ จะทำเพียงนโยบายหรือเพียงล่ำพังเป็นไปได้อย่างไร หากต้องการให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบ โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครูร่วมคิดร่วมทำและร่วมแก้ปัญหา ให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพ โดยรวมภายในโรงเรียน ย่อมทำให้เกิดเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์กัน อย่างเหนียวแน่น สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางการจัดการศึกษา เกิดการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอน และการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพขึ้น อย่างไรก็ตาม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำเป็นต้องอาศัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพ มีความศรัทธาพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน จึงทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้แบบ “ชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ” ซึ่งจะทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแสดงศักยภาพของตนเอง ในวิถีที่เคยเป็นมาในอดีต และในขณะเดียวกันก็จะสามารถพัฒนาปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยได้

องค์ประกอบแนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีหลักหลายองค์ประกอบ แต่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากงานวิจัยของนักการศึกษา คัดเลือกองค์ประกอบที่จำเป็น ตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งหากนำไปปฏิบัติกับครูภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลสันทมพนา จะทำให้ครูเกิดความรู้สึกผูกพันต่อภารกิจและเป้าหมายร่วมกัน ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในงานสอน มีความต้องการร่วมกันเรียนรู้ กระจายภาวะความเป็นผู้นำและรับผิดชอบโดยรวมของผู้เรียน ส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็น “พลังการเรียนรู้” ที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตและยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น จึงขอกล่าวถึงองค์ประกอบ ทั้ง 5 ที่จะเปลี่ยนแปลงครู ตามกรอบแนวคิดของผู้วิจัย ดังนี้คือ 1) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 2) การทำงานเป็นทีม 3) การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ 4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 5) การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร (บุญชอบ จันทาพูน, 2561, หน้า 16 – 17) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเกิดขึ้น จากระเบียบวิธีทางการบริหาร โดยวิเคราะห์จากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในอย่างเป็นระบบ มุ่งให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุดและใช้เป็นกรอบในการทำงานเพื่อการตัดสินใจ ในการสร้างแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ กลยุทธ์กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นแนวทางสำหรับการบริหารจัดการ การบริหารจัดการกลยุทธ์ทาง การศึกษาประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ การกำหนดกลยุทธ์ การใช้กลยุทธ์ การประเมินและพัฒนา กลยุทธ์ โดยอาศัยการถ่วงดุลความคิด จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ทุกประเภท เพื่อประโยชน์และสามารถนำไปดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และสุดท้าย ดิลกวรรณคนธ์ (2558, หน้า 6 – 9) กล่าวว่า กลยุทธ์คือ แผนการหรือวิธีการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งจะให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ ของแต่ละองค์กร โดยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัตินั้น ผู้บริหารต้องเลือกกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้อง ระหว่างทรัพยากรภายในองค์กรและความสามารถหลักขององค์กร พร้อมทั้งคำนึงถึงโอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

เพื่อยกระดับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลสันทมพนา ให้ดีขึ้นและเกิดทักษะชีวิตแก่นักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันทมพนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และประเมินผลกลยุทธ์ โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ปฏิบัติงานเป็นทีมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกัน อย่างเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งจะส่งผลดีต่อครู ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียน

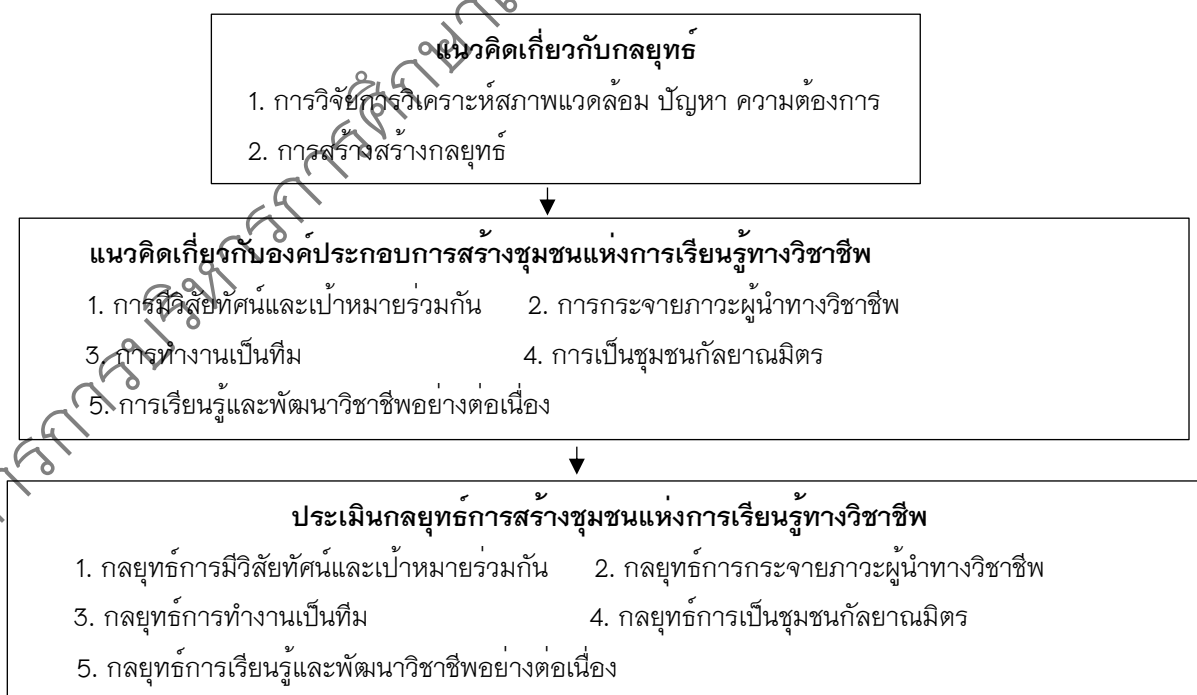
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหา ความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบล สันมหาพน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
2. กลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาล ตำบลสันมหาพน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินผลกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology) เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ตรวจสอบสภาพแวดล้อมของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อ วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อวิเคราะห์โอกาสและภาวะคุกคาม โดยการประชุมกลุ่ม (Focus group) ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อระดมสมอง ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จำนวน 21 คน

1.2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก สร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่สังเคราะห์จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างแบบสอบถาม ได้ประเด็นคำถาม 20 ข้อ และหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

1.3 ดำเนินการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 43 คน วิเคราะห์และหาค่าเฉลี่ย

2. สร้างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดกลยุทธ์ จากนั้นนำประเด็นมาประเมินให้ค่าน้ำหนักเพื่อจัดอันดับในตาราง TOWs Matrix กำหนดเป็นร่างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 1) ตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์ โดยผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อระดมสมอง ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จำนวน 21 คน ปรับปรุงรายละเอียดกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 2)

3. ประเมินผลกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประเมินกลยุทธ์โดยผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพนและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา เทศบาลตำบลสันมหาพน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร จำนวน 29 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน ครู โรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จำนวน 14 คน คัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 – ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 ห้อง ห้องละ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม
2. แบบวิเคราะห์สภาพองค์กร TOWs Matrix
3. แบบประเมินกลยุทธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสอบถาม
2. การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis)
3. การประเมินกลยุทธ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

สรุปผลการวิจัย

กลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .53) ตามตาราง 1 ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหา ความต้องการ ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ที่	องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	3.70	0.30	มาก	1
2	การทำงานเป็นทีม	3.65	0.45	มาก	2
3	การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ	3.60	0.53	มาก	3
4	การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร	3.59	0.60	มาก	4
5	การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.48	0.75	ปานกลาง	5
เฉลี่ยโดยรวม		3.60	0.53	มาก	

2. การสร้างกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีองค์ประกอบคือ 1) SWOT Analysis 2) วิสัยทัศน์ 3) พันธกิจ 4) เป้าประสงค์ 5) กลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 5 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 2) กลยุทธ์การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ 3) กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม 4) กลยุทธ์การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร 5) กลยุทธ์การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินผลกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้มีส่วนได้เสียและผู้ทรงคุณวุฒิ มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม สภาพปัญหา และความต้องการ อยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน สูงสุด การทำงานเป็นทีม การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน ได้รับการสนับสนุนจากกองการศึกษาเทศบาลตำบลสันมหาพน จัดอบรมพัฒนาวิชาชีพ โดยผู้เชี่ยวชาญในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้กับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการทำงานร่วมกันของคณะครู ทำงานโดยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการมอบหมายงานเป็นระบบ โดยคำสั่งมอบหมายงานของโรงเรียน แต่หลักการทำงานยังขาดการสร้างทัศนคติหรือวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ทำให้ยังขาดความต้องการที่จะมุ่งพัฒนาผู้เรียนในทิศทางเดียวกันหรือการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จึงดำเนินการ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน โดยการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู ทั้งในและนอกเวลางาน มอบเกียรติบัตรหรือรางวัลสำหรับครู มีการชื่นชมแสดงความยินดีและช่วยเหลือส่งเสริมเพื่อนครูด้วยกัน รวมถึงการส่งเสริมให้ครูแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดเผย เกิดความสบายใจในการทำงานร่วมกัน และการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยผู้บริหารมีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ธร หิรัญลักษณ์ (2564, หน้า 10) ศึกษาเรื่องชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน หมายถึง กระบวนการรวมกลุ่มของครู ผู้บริหารและนักการศึกษา หรือบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รับรู้และเข้าใจในวิสัยทัศน์ของการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน สร้างบรรยากาศให้ครูเกิดการสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองและสามารถเชื่อมโยงหล่อหลอมเกิดเป็นวิสัยทัศน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการสื่อสารและสนทนาแลกเปลี่ยน กำหนดวิสัยทัศน์ และค่านิยมที่ดีควรยึดถือในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน กระตุ้นครูให้ตระหนักถึงความสำคัญของวิสัยทัศน์ และค่านิยมความสำเร็จของการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน

2. การทำงานเป็นทีม โดยการแบ่งภารกิจและความรับผิดชอบ มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล มีการเสริมสร้างการเรียนรู้ของทีมในการคิดและปฏิบัติโดยในทีมงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557, หน้า 138 – 139) ศึกษาเรื่องรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย กล่าวว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้เป็นทีมและการเรียนรู้ของครูบนพื้นฐานที่มีการวางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน การประเมินร่วมกัน การสื่อสารที่มีคุณภาพ และความรับผิดชอบร่วมกัน

3. การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ โดยการเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบให้ครูในการปฏิบัติงาน โดยมอบหมายให้ครูรับผิดชอบในงานหลักคืองานจัดการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ ที่โรงเรียนมอบหมาย เช่น งานโครงการต่าง ๆ งานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเพื่อ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะชีวิต ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น มีการส่งเสริมให้ครูค้นพบและตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ โดยให้ครูแสดงความคิดเห็นในการประชุมอย่างเปิดเผย ยอมรับความเห็นที่แตกต่างและการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับครู

โดยส่งเสริมให้ครู เข้ารับการอบรมตามความถนัดและความสนใจเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2558, หน้า 7) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูโรงเรียนเอกชน กล่าวว่า การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ หมายถึง การปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจในการบริหาร จัดการที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้แก่ครูโรงเรียนเอกชนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครู สามารถพัฒนาทางวิชาชีพของตนเอง ได้อย่างเต็มศักยภาพ กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระและคล่องตัว ตลอดจนสามารถพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานสู่ความเป็นครู มืออาชีพ

4. ชุมชนกัลยาณมิตร โดยการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการแลกเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งให้ครู ได้ปรึกษาหารือ ทำงาน และแก้ไขปัญหาหารือกันอย่างเป็นเอกฉันท์ตามความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้บริหารมีการรับฟัง และให้คำปรึกษาแก่ครู ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวอย่างจริงจังและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มุ่งเน้น วัฒนธรรมแห่งกัลยาณมิตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัณฑนา ศรีพุทธา (2564, หน้า 5) ศึกษาเรื่องชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า กัลยาณมิตร หมายถึง ครูที่อยู่ร่วมกันในโรงเรียน โดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันที่มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข ความรู้สึกปลอดภัยบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกันและเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเพื่อวิชาชีพ มีเจตคติทางบวกต่อการศึกษาและครูผู้เรียน มีความศรัทธาร่วม โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4

5. การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการปรับเปลี่ยนเวลาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครู มีเวลาเพียงพอต่อการสนทนาวินิจฉัยกับเพื่อนร่วม จัดตารางสอนให้ครูมีเวลาว่างตรงกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาหารือกัน สนับสนุนให้ครูสังเกตหรือสำรวจการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครูเพื่อนำไปปรับใช้กับการ เรียนการสอนของแต่ละบุคคลและมีการพัฒนาครูด้วยการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ โดยวงจรบริหารงานคุณภาพ ของเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผนงาน (P) การลงมือปฏิบัติงาน (D) การตรวจสอบงานที่ปฏิบัติ (C) และปรับปรุงงาน ที่ปฏิบัติเพื่อนำกลับไปพัฒนางานใหม่ให้ดียิ่งขึ้น (A) โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชอบ จันทาพูน (2561, หน้า 11) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ตำบล จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า การเรียนรู้และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง หมายถึง การพัฒนาวิชาชีพที่บุคลากรครูเข้าร่วมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้โดยให้ครูได้ทราบถึงทัศนคติ และวิธีการ สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ควรมีบทบาทในการเป็น “ผู้นำในการเรียนรู้” โดยการสร้างวัฒนธรรมหรือบรรยากาศที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ ของครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนและนักเรียน ที่ผ่านมาการศึกษาให้ความสำคัญเฉพาะผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแต่มองข้ามการเรียนรู้ร่วมกันของครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องมาโดยตลอด จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องสร้างวัฒนธรรมที่เรียกว่า “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional Learning Community) ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปได้เป็นกลยุทธ์ 5 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

รวมกัน 2) กลยุทธ์การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ 3) กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม 4) กลยุทธ์การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร 5) กลยุทธ์การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยในการนำเอาแผนกลยุทธ์ทั้ง 5 ด้านนี้ไปใช้ประโยชน์ ควรศึกษาคู่มือและรายละเอียดต่าง ๆ ของกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อความเข้าใจในรายละเอียดก่อนที่จะนำไปใช้จริง และในการนำไปใช้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในแต่ละภาคส่วนมีส่วนช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันในสังกัดอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

งานวิจัยเรื่องกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้องค์ความรู้ที่สำคัญสรุปได้เป็นกลยุทธ์ 5 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 2) กลยุทธ์การกระจายภาวะผู้นำทางวิชาชีพ 3) กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม 4) กลยุทธ์การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร 5) กลยุทธ์การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำมาพัฒนางานวิจัยครั้งต่อไปในเรื่องของการจัดทำแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การเกิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ธร หิรัญลักษณ์. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชอบ จันทาพูน. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ตำบลจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มณฑนา ศรีพุทธา. (2564). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุดใจ ดิลกทรรศนพ. (2558). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา
- อนุสรณ์ สุวรรณรงค์. (2558). กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Senge, P. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York: Currency Doubleday.